

Onderwerp Stand van zaken drie bruggen Hoofdvaarweg Lemmer Delfzijl
Steller Ter informatie
Marcel Meijer

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 050-3678304
Datum 22-6-2022

Bijlage(n) 2

Kenmerk 277562-2022

Geachte heer, mevrouw,

In december 2021 heeft bestuurlijk overleg plaatsgevonden tussen de minister van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en de regionale bestuurders van Noord-Nederland (Groningen en Friesland) over de hoofdvaarweg Lemmer Delfzijl (HLD). Dit overleg markeert het begin van de volgende fase voor de planuitwerking van de vervanging van de Gerrit Krolbrug en de Paddepoelsterbrug. Wij hebben u per brief van 22 december 2021 geïnformeerd over de uitkomsten van dit overleg. Recent is ook het MIRT-Onderzoek naar de vervanging van de Busbaanbrug afgerond.

Met deze brief informeren wij uw raad over de huidige stand van zaken van het onderzoek naar de vervanging van de drie genoemde bruggen en van de realisatie van tijdelijke maatregelen bij de huidige Gerrit Krolbrug. Daarbij gaan we ook in op de wijze waarop de directe omwonenden en belangenorganisaties worden betrokken en op de momenten waarop uw raad zich de komende tijd kan uitspreken over elk van deze projecten. In de bijlagen bij deze brief is een overzicht per brug gegeven en is het MIRT-Onderzoek naar de Busbaanbrug beschreven.

Hoofdvaarweg Lemmer – Delfzijl (HLD)

Het Van Starckenborghkanaal is onderdeel van de nationale Hoofdvaarweg Lemmer – Delfzijl (HLD). De HLD is één van de belangrijkste vaarwegen van Nederland en van groot belang voor de noordelijke en ook de nationale economie, onder meer voor de bevoorrading van de industrie en het vervoer van grondstoffen tussen Noord-Nederland en de rest van Nederland. De HLD is de enige hoofdvaarweg in Noord-Nederland en onderdeel van de vaarwegcorridor Amsterdam – Noord-Nederland. Beroepsmatig

scheepvaartverkeer (nationaal en internationaal) en recreatief vaarverkeer maakt dagelijks gebruik van de vaarweg.

De HLD loopt door de gemeente en door de stad Groningen. Op meerdere plekken zijn er bruggen en een sluis die deze barrière opheffen en wijken en stadsdelen met elkaar en met het ommeland verbinden. De bruggen zijn cruciale elementen in de ruimtelijke en mobiliteitsverbindingen en vele verkeersdeelnemers passeren zo dagelijks het Van Starckenborghkanaal (VSK). Ook de vaarweg zelf is van belang voor de gemeente. Er is veel watergebonden bedrijvigheid in de stad en regio die afhankelijk is van het functioneren van de vaarweg en daarnaast is de vaarweg ook een route voor de recreatievaart.

Het Rijk heeft al sinds de jaren 90 van de vorige eeuw de ambitie om de HLD op te waarderen naar een doorgaande hoofdvaarweg met CEMT klasse Va en 4-laags containervaart in twee richtingen. Dat betekent dat de vaarweg overal voldoende breed en diep moet zijn en het betekent vergroting van doorvaarthoogte en -breedte van alle kunstwerken zoals bruggen en sluisen.

Het doel van de capaciteitsvergroting van de hoofdvaarweg is om de autonome groei van het transport per schip op te vangen en om de landelijke transitie van transport over de weg naar water (de zogenaamde modal shift) te ondersteunen. Meer scheepvaartverkeer betekent minder wegverkeer en is daardoor ook gunstig voor de bereikbaarheid van Groningen. De schaalvergroting in het goedertransport heeft invloed op passerende volumes en de laadvermogens van passerende schepen. Tot 2024 wordt een toename van het laadvermogen van de passerende schepen met 30% (= grotere schepen) en van het aantal schepen met 15 tot 27% tot 2040 (= meer schepen) verwacht (Integrale Mobiliteitsanalyse 2021 IMA, versie 10 mei 2021).

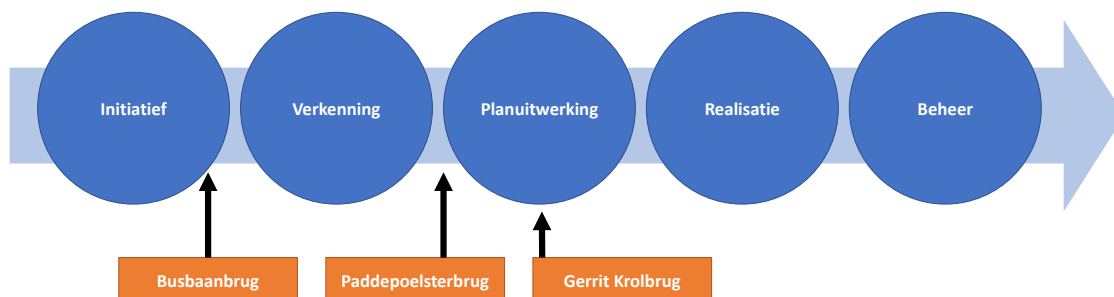
In de gemeente Groningen betekent dit de noodzaak tot vervanging van de Paddepoelsterbrug, Gerrit Krolbrug en Busbaanbrug door een brug met een grotere doorvaarthoogte en -breedte. In een volgende fase van het opwaarderingsprogramma van het Rijk komen naar verwachting ook de uitbreiding van de Oostersluis en de vervanging van de Borgbrug aan de orde.

Rijkswaterstaat is eigenaar en beheerder van de HLD. Samen met de gemeente en provincie Groningen wordt gewerkt aan het opwaarderings- en vervangingsprogramma. De directe aansturing van deze projecten ligt bij het Bestuurlijk Overleg Groninger Bruggen. De gemeente Groningen is daarin vertegenwoordigd door de portefeuillehouder Verkeer.

Overzicht op hoofdlijnen

Voor de vervanging van de bruggen en de uitvoering van onderzoek wordt door het Rijk de procedures van het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) gehanteerd. In een trechteringsproces wordt stap voor stap toegewerkt naar slimme, duurzame en klimaatbestendige oplossingen voor knelpunten op basis van breed onderzoek van de opgave en integrale afweging.

MIRT-Procedure

De vervanging van de drie Groningse bruggen bevinden zich elk in een verschillende fase van de MIRT-procedure:

Vervanging Groningse bruggen over het Van Starckenborghkanaal	
<i>Projectfase</i>	<i>Betrokkenheid gemeente Groningen</i>
Paddepoelsterbrug: verkenning afgerond en start van de planuitwerking	
Na de aanvaring van de brug in september 2018 is door Rijkswaterstaat de MIRT-verkenning uitgevoerd. Eind 2021 heeft dit geresulteerd in een definitief besluit van de minister van IenW over de uit te werken variant: een vaste fiets/loop-brug met hellingbanen en een doorvaarthoogte van 9,1 meter (plus toeslagen).	De planuitwerking en realisatie van de nieuwe brug is nu in handen van de gemeente.
Gerrit Krolbrug: afronding planuitwerking en contractvoorbereiding	
De in 2019 gestarte planuitwerking heeft eind 2021 geleid tot de vaststelling door uw raad en de minister van IenW van de voorkeursvariant voor de nieuwe brug: een beweegbare hefbrug op 4,5 meter doorvaarthoogte, inclusief twee vaste nieuwe fiets/loop-bruggen op 9,7 meter doorvaarthoogte. Die planuitwerking wordt nu verder afgerond met het uitvoeren van effectonderzoeken en het doorlopen van de planologische procedures. Eind 2022 wordt ook, gestart met de contractvoorbereidingen voor de realisatie op basis van een Esthetische Programma van Eisen voor de brug en de uitwerking van een voorlopig ontwerp voor de aanlandingen.	Rijkswaterstaat voert de planuitwerking en realisatie uit in nauwe samenwerking met de gemeente.

Busbaanbrug: initiatiefase	
De vervanging van de Busbaanbrug bevindt zich in de initiatiefase waarin met een MIRT-Onderzoek de opgave en mogelijke oplossingsrichtingen zijn onderzocht en beschreven. De volgende te zetten stap is de formele erkenning van de opgave door de minister van IenW en het besluit een verkenning te starten.	Het MIRT-Onderzoek is uitgevoerd door gemeente Groningen samen met Rijkswaterstaat. Over het vervolg moeten nadere afspraken worden gemaakt.

Tijdelijke maatregel Gerrit Krolbrug

Naast deze vervangingsprojecten ontstond na de aanvaring van de oude Gerrit Krolbrug op 15 mei 2021 een nieuw vraagstuk. Sindsdien is de route voor rijdend verkeer (fietsers en autoverkeer) weggefallen. Alleen de fiets-loopbruggen zijn nog in gebruik en voor gemotoriseerd verkeer zijn er omleidingsroutes. Buiten de reguliere MIRT-procedures om wordt door Rijkswaterstaat nu een tijdelijke maatregel uitgewerkt en gerealiseerd, ter overbrugging van de periode tot de start van de bouw van de nieuwe Gerrit Krolbrug en zoveel langer als mogelijk.

De tijdelijke maatregel bestaat uit het vervangen van de trappen van de meest westelijke fietsloopbrug door hellingbanen.

Vervolg en betrokkenheid

In de notitie die als bijlage bij deze brief is gevoegd is een uitgebreidere beschrijving van de stand van zaken per brug gegeven.

Voor de vervanging van de Paddepoelsterbrug en de Gerrit Krolbrug en voor de tijdelijke maatregelen Gerrit Krolbrug is door de minister van IenW in december 2021 in totaal ongeveer 70 miljoen euro (incl. BTW) beschikbaar gesteld. Daarmee zijn er duidelijke afspraken met het Rijk gemaakt over de daadwerkelijke vervanging en realisatie van deze bruggen. Op basis hiervan is de volgende planfase van elke brug weer opgestart. Voor de vervanging van de Busbaanbrug is eerst meer onderzoek nodig voordat helderheid is over een voorkeursoplossing en de benodigde financiering.

De vervanging van deze bruggen is zowel voor omwonenden als voor gebruikers van groot belang. Zowel in mobiliteit als ruimtelijk en woongenot hebben de bruggen grote impact. We vinden het daarom van groot belang dat zowel uw raad als omwonenden, gebruikers en andere belanghebbenden voldoende en op de juiste momenten worden betrokken bij de planvorming en de ruimte krijgen voor inbreng. De mate waarin dat kan en waarover verschilt per project en per fase:

- Voor de Paddepoelsterbrug is het type brug (hoge brug met taluds) bepaald, maar is ten aanzien van het brugontwerp, landschappelijke inpassing en uitstraling/kwaliteit nog veel participatie mogelijk. Met de direct omwonenden van de brug en met Brug T'rug zijn de eerste gesprekken gevoerd. In deze gesprekken is uitgebreid van gedachten gewisseld over het vervolgproces en hoe de bewoners daarbij betrokken blijven.
- Voor de Gerrit Krolbrug is eind 2021 de voorkeursvariant vastgesteld. Daarbij zijn door uw raad negen moties aangenomen. Onder andere over het betrekken van de bewoners bij de verdere uitwerking van de plannen, het optimaliseren van de hellingbanen en het zichtbaar en beleefbaar maken van de Hunzeloop. In het najaar informeren we uw raad over de afhandeling van deze moties. Vanaf eind 2022, bij de verfijning naar een voorlopig ontwerp voor de aanlanding en directe omgeving van de brug, is er afstemming met direct omwonenden en andere belanghebbenden. Daarvoor zijn per belanghebbende partij meerdere gesprekken voorzien. Daarop vooruitlopend is met de Fietsersbond, Werkgroep Toegankelijk Groningen, het Wessel Gansfort College gesproken over de stand van zaken en het verdere proces. Daarbij is benoemd wat zij daarin belangrijk vinden en welke aandachtspunten zij het project meegeven. Op verzoek van de bewonersorganisatie Hunze Van Starckenborgh is tijdens hun Algemene Bewoners Vergadering (ABV) op 20 april een toelichting gegeven over de stand van zaken van zowel de vervanging van de Gerrit Krolbrug als de tijdelijke maatregelen. Daarbij waren zo'n 50 wijkbewoners aanwezig. Ook is op 11 mei een brede inloopbijeenkomst georganiseerd over de plannen voor de vervanging van de Gerrit Krolbrug en de verbeterde fiets-loopbrug. De bijeenkomst was bedoeld om te informeren en om wensen en ideeën op te halen voor de vervolgfase. Geïnteresseerden zijn voor de bijeenkomst uitgenodigd via onder andere een gedrukte nieuwsbrief (huis aan huis, oplage +/- 2.000 stuks), via de digitale wijknieuwsbrief van de gemeente Groningen en een advertentie in de Groninger Gezinsbode. Zo'n 100 belangstellenden hebben de bijeenkomst bezocht. Zowel de nieuwsbrief als de inloopbijeenkomst zijn middelen die vaker ingezet gaan worden. Later in het proces (2023) worden de plannen en omgevingsvergunningen ter inzage gelegd. Belanghebbenden kunnen dan hun mening kenbaar maken door een zienswijze in te dienen.
- De oplossing voor de tijdelijke maatregel bij de Gerrit Krolbrug is in hoofdlijn al bepaald door de minister van IenW. Dat laat een beperkte ruimte voor uitwerking over en betekent dat belanghebbenden hierover met name geïnformeerd worden. Er is met de Fietsersbond, Werkgroep Toegankelijk Groningen, het Wessel Gansfort College, tijdens de ABV van bewonersorganisatie Hunze Van Starckenborgh en tijdens de inloopbijeenkomst op 11 mei gesproken over de beoogde oplossing. Hierbij is een aantal aandachtspunten voortgekomen ten aanzien van onder andere het hellingspercentage, rustpunten en sociale veiligheid.

Bij de verdere uitwerking naar een definitief ontwerp wordt nu gekeken of op deze onderdelen optimalisaties mogelijk zijn. Ten aanzien van de rustpunten en sociale veiligheid lijken er mogelijkheden te zijn. De technische en ruimtelijke mogelijkheden om het hellingspercentage van 3,5% te verminderen zijn erg beperkt vanwege een aantal harde dwangpunten zoals een hogedruk gasleiding, de toegangsweg naar het Wessel Gansfort College, aansluiting op de bestaande (fiets)infrastructuur en het uitgangspunt dat we voor deze tijdelijke maatregel geen bomen willen kappen. Zodra meer bekend is over het definitieve ontwerp volgt een terugkoppeling naar de (belangen)organisaties en vanzelfsprekend uw raad.

- Voor de vervanging van de Busbaanbrug zoeken we aansluiting bij de afstemming bij de participatie over het project Oosterhamrikzone. In dit project wordt gewerkt aan een flinke verbetering van de openbare ruimte in deze zone. In december 2021 heeft uw raad de Mobiliteitsvisie ‘Groningen Goed op weg’ vastgesteld. Daarmee is ook besloten dat de wijkontsluitingsweg (30 km/u) over de Oosterhamrikkade noordzijde en de busroute via de E. Thomassen à Thuessinklaan, het Wielewaalplein en de Vinkenstraat worden uitgewerkt tot voorlopig ontwerp. De busroute en de locatie van de nieuwe Busbaanbrug over het Van Starckenborghkanaal zijn nauw met elkaar verbonden.

In de volgende fase, waarbij alternatieven worden verkend, is de betrokkenheid van de omgeving en belanghebbende partijen vanzelfsprekend een belangrijk, expliciet onderdeel, in de samenhang met de uitwerking van de gehele Oosterhamrikzone.

Tot slot

De combinatie van meerdere bruggen, veel betrokken stakeholders met verschillende belangen en intensieve samenwerking tussen Rijkswaterstaat, gemeente en provincie Groningen maakt het geheel een complexe opgave. De komende jaren zullen de verschillende bruggen daarom herhaaldelijk ter informatie of besluitvorming op de maatschappelijke en politieke agenda staan.

Alles overziende zijn wij nog niet tevreden over het dossier Groninger Bruggen en de huidige situatie met ontbrekende verbindingen over het Van Starckenborghkanaal. Tegelijkertijd zien we dat er zowel op inhoud en proces als financieel eind 2021 wel belangrijke stappen voor de toekomst zijn gezet. De bewaking van de gemeentelijke belangen en de aandacht voor de urgentie van voortgang van planvorming en realisatie vergt voorlopig een flinke en continue inzet van de ambtelijke organisatie en ons college. Daarbij realiseren we ons ook dat de plannings van deze projecten onder spanning staan vanwege de druk op de markt van personeel, ingenieursdiensten en aannemers.

Samen met uw raad, blijven wij ons daarom volop inzetten om zo snel als mogelijk de betreffende bruggen over het Van Starckenborghkanaal te hebben vervangen, met een kwaliteit die past bij de gemeentelijke ambities.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.